Bijlage 1. Appreciatie moties ingediend tijdens het Wetgevingsoverleg inzake de begrotingsonderdelen van BiZa, EZK en J&V die zien op digitalisering d.d. 14 november 2022

Indiener(s)	Nummer	Dictum	Oordeel en toelichting
Rajkowski Ellian Koekkoek Bontenbal Van Ginneken Ceder Bouchallikh	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 59	1) verzoekt de regering in 2023 in lijn met de reguleringsopties die zijn beschreven in het WODC-rapport te kijken hoe bepaalde vormen van deepfaketechnologie tegengegaan kunnen worden; 2) verzoekt de regering om in dit wetsvoorstel te bezien op welke manier het beïnvloeden van verkiezingen of politieke besluitvorming middels het creëren of verspreiden van desinformatie strafbaar kan worden gesteld	Aanhouden, • Allereerst wil het kabinet benadrukken dat misbruik van deepfakes, of het nu gaat om deepnudes of desinformatie, zeer zorgwekkend is. Daarom is er mede op verzoek van uw Kamer naar dit onderwerp onderzoek uitgevoerd door het WODC. In dit onderzoek wordt ingegaan op de vraag of het recht goed is toegerust om met onwenselijke deepfakes om te gaan. Zoals de indieners van de motie ook schrijven, legt het WODC-onderzoek aan het kabinet onder andere de reguleringsoptie voor om deepfaketechnologieën te verbieden. • In de kabinetsreactie die uw Kamer voor het kerstreces ontvangt, gaan de minister van Justitie en Veiligheid samen met de minister voor Rechtsbescherming nader in op deze en de andere reguleringsopties uit het onderzoek. Naar aanleiding van de beleidsreactie op het onderzoek gaat het kabinet daarover graag in debat met de Tweede Kamer. • Voor verkiezingen volstaat artikel 127 Strafrecht. • Een onderzoek naar het eventueel strafbaarstellen van het beïnvloeden van verkiezingen of politieke besluitvorming door het creëren of verspreiden van desinformatie is overbodig. • Het vrije, open publieke debat is een kernelement van onze democratische rechtsstaat. Respect voor fundamentele rechten zoals de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid zijn daarbij het uitgangspunt. Niemand heeft vooraf toestemming van de overheid nodig voor het verspreiden van zijn mening. • Er is niet één oplossing tegen desinformatie en de overheid is niet de enige partij die een rol speelt in het tegengaan van de verspreiding van desinformatie. De rijksoverheid onderneemt nationaal en Europees actie op meerdere gebieden en werkt samen met onafhankelijke media, fact-checkers, wetenschap, maatschappelijk middenveld en online platformen. • Nog dit jaar ontvangt uw kamer een beleidsbrief over de aanpak van desinformatie.

			• Daarnaast is deze zomer de hernieuwde Praktijkcode tegen desinformatie gepresenteerd. In de nieuwe praktijkcode tegen desinformatie committeren de ondertekenaars zich aan meer toezeggingen om de verspreiding van desinformatie te verminderen en verbeteren ze bestaande toezeggingen. Uw Kamer ontvangt hier binnenkort ook nog een brief over. • Wanneer de DSA in werking treedt zal de code echter indirect verplicht worden voor zeer grote online platformen. Deze platformen moeten namelijk maatregelen nemen tegen systemische risico's (o.a. desinformatie). Deelname aan de praktijkcode kan een manier zijn om aan die verplichting te voldoen. • Waar desinformatie raakt aan de democratische rechtsstaat in relatie tot politieke partijen werkt de minister van BZK momenteel aan de Wet Politieke Partijen, met regels voor o.a. campagnes en een partijverbod.
Rajkowski Van Ginneken Kathmann Leijten	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 60	verzoekt de regering om in overleg te treden met het Digital Trust Center en betrokken brancheorganisaties om te komen tot een eenduidig mkb-keurmerk, om mkb'ers beter te ondersteunen bij het vormen van hun securitybeleid	Oordeel Kamer, • Duidelijkheid over de cybersecurity van ICT-diensten voor het mkb is vanzelfsprekend van belang. • Hoewel het van oudsher aan het bedrijfsleven is om marktinstrumenten zoals keurmerken, labels en certificeringen te ontwikkelen, wil het kabinet gezien de economische en veiligheidsbelangen ook zelf de ontwikkeling van dit instrumentarium stimuleren. Daarbij geeft het kabinet wel de voorkeur aan een Europese aanpak om versnippering en wildgroei aan beveiligingsvoorschriften in de lidstaten van de EU reduceren. MKB-afnemers nemen immers ook vaak producten en diensten af van internationale leveranciers, dus een gelijk speelveld op de markt is daarbij gewenst. • Zo worden er momenteel op grond van de Europese Cybersecurity Act, een Europees stelsel voor cybersecurity certificering van ICT-producten, -diensten en -processen, certificeringschema's ontwikkeld waaronder voor clouddiensten en 5G netwerkapparatuur. • Daarnaast is in september 2022 het Europees wetsvoorstel voor de Cyber Resilience Act gepubliceerd die fabrikanten, leveranciers en importeurs van digitale producten verplicht informatie over de conformiteit met de cybersecurityeisen op een duidelijke en eenvoudige manier te melden aan de afnemers waaronder het MKB. • Op nationaal niveau werkt het Digital Trust Center (DTC) samen met de Cyber Security Alliantie om MKB-ondernemers handvatten te geven in de afspraken die zij maken met ICT-leveranciers over

			cybersecurity. Een voorbeeld is informatie over cybersecuritymaatregelen die een ondernemer kan bespreken met hun ICT-leverancier op basis van een risicoclassificatiemodel voor het MKB. • Een nieuw, eenduidig MKB keurmerk voor IT-leveranciers zou in ieder geval moeten aansluiten op het Europees cybersecurity kader.
Rajkowski Koekkoek Van Ginneken Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 61	verzoekt de regering om in samenwerking met het Digital Trust Center, brancheorganisaties en regionale partners een structurele cyberoefenagenda te ontwikkelen met daarin cyberoefeningen specifiek gericht op niet-vitale bedrijven	Oordeel Kamer, • Het is goed om eerst te constateren wat er al is. De markt voorziet reeds in het aanbieden van oefeningen voor MKB-ondernemers. Aanvullend kan het Digital Trust Center (DTC) een adviserende en stimulerende rol spelen voor regionale en sectorspecifieke samenwerkingsverbanden en brancheorganisaties in het organiseren van cyberoefeningen. Als de motie zo mag worden geïnterpreteerd, dan krijgt het Oordeel Kamer. • Een aantal voorbeelden van wat er al is en waar we mee door gaan: o Het Digital Trust Center (DTC) ondersteunt reeds het publiek-private initiatief Cyber Chain Resilience Consortium (CCRC) met kennis en expertise. Het CCRC levert een bijdrage aan het verbeteren van de cyberweerbaarheid van alle deelnemende organisaties door het delen van kennis, het samen uitvoeren van responseoefeningen en realistische offensieve testen in de keten. o De publiek-private Cybersecurity Alliantie biedt reeds een handreiking voor ondernemers die willen starten met het oefenen van cybersecurity incidenten. Deze handreiking is tot stand gekomen op basis van de input van experts met ervaring in het opzetten van cyberoefeningen vanuit publieke en private partijen. o BZK organiseert jaarlijks de Overheidsbrede Cyberoefening. Hier mogen bedrijven ook aan deelnemen. o In het Actieplan Nederlandse Cybersecuritystrategie (NLCS) is opgenomen om na de publicatie van de Rijksbrede Risicoanalyse en de Rijksbrede Veiligheidsstrategie een interdepartementale oefenagenda op te stellen waarin ook de planning van cyber-en hybride oefeningen wordt meegenomen.
Rajkowski Bontenbal Koekkoek Dekker-Abdulaziz	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 62	verzoekt de regering een ministeriële regeling veiligheid en integriteit te maken voor de volledige Nederlandse vitale infrastructuur om alle kernen van vitale netwerken weerbaarder te maken tegen	Oordeel Kamer, • Het kabinet onderschrijft het belang om de vitale infrastructuur weerbaar te maken en te houden in het belang van de nationale veiligheid én het belang van maatschappij en economie. Het verzoek om een ministeriële regeling wordt ontraden. De genoemde regeling

Kathmann		digitale dreigingen om ernstige schade aan onze maatschappij en economie te voorkomen	is namelijk specifiek op maat gemaakt voor de telecomsector en per geval zal moeten worden bekeken wat een passend instrument is. • Het speelveld van de vitale infrastructuur is heel divers: dit zijn private, publieke en (semi-)publieke organisaties. Daarom moet worden ingezet op maatwerk en een divers aantal instrumenten om de veiligheid en integriteit van de vitale infrastructuur te verhogen, bijvoorbeeld op basis van de Europese Netwerk- en beveiligingsrichtlijn (NIB2-richtlijn) en Richtlijn Veerkracht Kritieke Entiteiten. De implementatie van deze richtlijnen vormt onderdeel van de versterkte aanpak vitaal. • Het doel dat indiener beoogd wordt evenwel onderschreven. Wanneer de motie zo geïnterpreteerd kan worden om nationale veiligheid als zwaarwegend criterium op te nemen in de beoordeling van inkoopopdrachten en aanbestedingen van vitale aanbieders, om hiermee de risico's voor de veiligheid en integriteit van de vitale infrastructuur te beperken, dan kan de motie oordeel Kamer worden gelaten en wordt het meegenomen in de versterkte aanpak vitaal.
Leijten	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 63	verzoekt de regering het uitgangspunt dat alles wat digitaal kan ook digitaal moet kunnen, te wijzigen in "niet alles wat digitaal kan, moet digitaal"	Ontraden, • Het uitgangspunt is dat de overheid publieke dienstverlening aanbiedt op dusdanige wijze dat iedereen daarvan gebruik kan maken. • Het moet altijd mogelijk zijn voor burgers om dienstverlening niet digitaal af te nemen.
Leijten	Kamerstuk 36 200, nr. 64	verzoekt de regering de gehele GDI te financieren vanuit de algemene rijksmiddelen en hierover de Kamer bij de begroting van 2024 te informeren	Ontraden, • De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) worden niet gefinancierd vanuit de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). • De beschikbare middelen voor de GDI zijn bestemd voor de instandhouding en doorontwikkeling van gedeelde voorzieningen zoals DigiD, Mijn Overheid en Digipoort. • De AP is een ZBO ressorterend onder de minister van JenV. Zij is verantwoordelijk voor de financiering van de AP. • De AP ontvangt structureel extra financiering voor taken als algoritmetoezichthouder en een structurele budgetverhoging voor de naleving van de AVG. • Er is geen sprake van onderfinanciering van RvIG. • Er lijkt op BRP een exploitatietekort te zijn, maar dat wordt opgevangen met een reservevoorziening die daar speciaal voor is bedoeld. • Werkzaamheden van RvIG worden volgens afspraak als volgt gefinancierd: 1. Door leges voor de reisdocumenten.

			2. Door bijdragen van gebruikers van de voorzieningen (BRP en BSN), zoals uitvoeringsorganisaties als de Belastingdienst, UWV, maar ook zorgverzekeraars en pensioenfondsen en gemeenten. 3. Door BZK (programma's zoals Toekomst BRP).
Leijten Dekker-Abdulaziz	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 65	Verzoekt de regering om een onderzoek te doen in hoeverre de universele dienstverlening van telefoniediensten verbreed kan worden tot internetdiensten	Ontraden, • Op grond van de Europese Telecomcode (richtlijn EU/2018/1972), die in de Telecommunicatiewet is geïmplementeerd, omvat de universele dienst zowel telefonie als internet (artikel 9.1 van de Telecommunicatiewet). Verbreding van de universele dienst naar internet is dus reeds doorgevoerd en wettelijk vastgelegd op grond van Europese regels en vergt geen nader onderzoek. • De universele dienst is een vangnet om ervoor te zorgen dat een bepaald minimum aan diensten en voorzieningen voor iedereen beschikbaar en betaalbaar is. Indien dit niet via het normale functioneren van de markt kan worden gegarandeerd, kan de Minister van EZK in het uiterste geval universele dienst verplichtingen opleggen aan de markt. Op grond van de Telecomcode dienen Lidstaten marktverstoring hierbij zoveel mogelijk te beperken. • Het is belangrijk dat digitale tweedeling wordt bestreden. De Kamer is met de brief van 28 juni 2022 (Kamerstuk 29 517, nr. 222) geïnformeerd over de circa 19.000 adressen in de buitengebieden die dreigen achter te blijven en naar verwachting eind 2023 niet over snel internet kunnen beschikken zonder overheidsinterventie. Bij overheidsinterventie is gelet op de kaders van de Europese Telecomcode in de eerste plaats aan financiering van de onrendabele top met staatssteun en pas als dat geen soelaas biedt aan het opleggen van een universele dienst verplichting aan de markt. Op dit moment is er geen financiële dekking om de ontsluiting van de genoemde adressen te realiseren. Bij de voorjaarsbesluitvorming 2023 wordt dit opnieuw bezien
Van Ginneken Koekkoek Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 66	verzoekt de regering in 2023 een meerjarige subsidieregeling te openen voor duurzame financiering van ethischehackercollectieven en hiervoor in de begroting een reservering op te nemen binnen de niet-gebonden ruimte in beleidsartikel 36	Ontraden, • Het Kabinet ziet onvoldoende meerwaarde in een aparte subsidieregeling alleen gericht op ethische hackercollectieven, want ook andere private samenwerkingsverbanden dragen bij aan de digitale weerbaarheid van de samenleving. De omvang, de behoefte en financiële dekking van een dergelijke aparte regeling voor private samenwerkingsverbanden is bovendien onvoldoende helder. • Sinds 2018 bestaat de subsidieregeling Cyberweerbaarheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hiermee stimuleert het

			Digital Trust Center samenwerkingsverbanden in niet-vitale sectoren om samen te werken op het gebied van cybersecurity. • Ethische hackercollectieven zijn niet uitgesloten van deze regeling. Zo heeft bijvoorbeeld het Dutch Institute for Vulnerability Disclosure in 2021 subsidie ontvangen via deze regeling. • Het kabinet ziet daarnaast perspectief in meer structurele samenwerking met ethische hackers. Om dit verder vorm te geven vinden op dit moment ook gesprekken plaats. Dit sluit aan bij de acties geformuleerd in de Nederlandse Cybersecuritystrategie om het Landelijk Dekkend Stelsel te versterken. Hierin wordt samen met publieke en private partners opgetrokken om de dekkingsgraad van het Landelijk Dekkend Stelsel te vergroten.
Dekker-Abdulaziz Ceder	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 67	verzoekt de regering om op nationale en Europese schaal socialmediaplatformen te dwingen de algoritmes op hun platformen voor kinderen uit te zetten of aangepaste varianten te maken	Oordeel Kamer, • Algoritmes zijn essentieel voor de dienstverlening van online platformen zoals sociale media. Als die uitgeschakeld moeten worden dan heeft dat wezenlijke gevolgen voor de aard en de kwaliteit van de online dienst. • We moeten ervoor zorgen dat er geen algoritmes worden gebruikt die schadelijk zijn. • De DSA voorziet hierin. Zo verbiedt de DSA reclame voor minderjarigen op basis van profilering voor marketingdoeleinden. Ook moeten zeer grote online platforms een alternatief bieden voor gepersonaliseerde aanbieding van content. Die mogelijkheid kunnen gebruikers zelf inschakelen. Dus de mogelijkheid wordt al gecreëerd voor zeer grote online platformen.
Kathmann Rajkowski Koekkoek	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 68	verzoekt de staatssecretaris de cyberweerbaarheid van de lagere overheden in kaart te brengen, waar nodig ondersteuning aan te bieden, en vraagt daarbij gebruik te maken van de expertise die is opgebouwd in relevante organisaties, zoals het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, Security Delta, Informatiebeveiligingsdienst en dcypher, en aan de Kamer hierover te rapporteren via de voortgangsrapportage van de NLCS	Oordeel Kamer, • Motie is onderdeel van beleid, namelijk reeds onderdeel van de Nederlandse Cybersecurity Strategie (NCLS). • Uw kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang op de NLCS.
Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 69	verzoekt de regering om digitale vaardigheden standaard mee te nemen in de screening van het UWV	Oordeel Kamer, • Het UWV neemt al digitale vaardigheden mee in de screening. Dit zit in de Leerwerkakkoorden. • Indien nodig biedt UWV gelijk digitale trainingen aan.

Kathmann Koekkoek	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 70	verzoekt de regering vanaf 90 dagen voor de verkiezingen een verbod in te stellen op microtargeting voor politieke doeleinden en gedurende die periode slechts targeting op basis van taal en locatie toe te staan	Aanhouden, • Het verzoek is om de motie aan te houden en opnieuw in te brengen tijdens de parlementaire behandeling van de Wet op de Politieke Partijen (Wpp). • Op dit moment lopen er onderhandelingen in Brussel. De minister van BZK heeft daar op basis van het BNC-fiche met de Tweede Kamer ook een debat over gevoerd. • Daarnaast bereidt het ministerie van BZK op dit moment de Wet op de Politieke Partijen (Wpp) voor. • De minister van BZK heeft aan de Tweede Kamer toegezegd de wet nog dit jaar in consultatie te brengen.
Kathmann Thijssen Bouchallikh Kröger	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 71	Verzoekt de regering om met een integraal plan te komen voor duurzame digitalisering	Oordeel Kamer, • Er zal in het komend half jaar een onderzoek gedaan worden naar de uitstoot/negatieve impact van de digitale sector. • Dit wordt in samenspraak opgepakt met onder andere de Nationale Coalitie Duurzame Digitalisering. • In de uitvoering zal ook aandacht worden geven aan de mogelijke bijdrage van digitalisering aan verduurzaming.
Bontenbal Ceder Rajkowski	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 72	Verzoekt de regering een adviesaanvraag uit te werken voor de WRR waarin de vraag centraal staat wat de sociaal-maatschappelijke impact is van nieuwe digitale technologieën op de samenleving op lange termijn, en daarbij de aspecten van sociale cohesie, democratisch burgerschap, persoonlijke ontwikkeling, mentale gezondheid en opvoeding te betrekken	Oordeel Kamer, • Mits de motie zo kan worden verstaan dat eerst verkend wordt welke bestaande onderzoeken en adviezen hier al op ingaan en welke aanvullende vragen er dan nog zijn krijgt het Oordeel Kamer. • Het nut van onderzoek en advies t.a.v. de sociaal-maatschappelijke impact van nieuwe technologieën op de samenleving wordt zeker gezien. Deze onderzoeken en adviezen geven handvatten voor het maken van effectief beleid en regelgeving. • Tegelijkertijd zijn er al veel onderzoeken en adviezen (Rathenau, Trimbos, WRR). Daarom is het zinvol om te verkennen welke aanvullende vragen onbeantwoord blijven en nader onderzocht moeten worden. Ter info: o Rathenau doet binnen hun programmalijn ´digitale samenleving´ onderzoek naar de effecten van digitale technologie op de samenleving. o Instituten zoals het Trimbos Instituut doen onderzoek naar de effecten van technologie op het welzijn en de (mentale) gezondheid van Nederlanders. o Eind vorig jaar heeft de WRR het rapport Opgave.AI gepubliceerd. Hierin wordt ingegaan op onderwerpen zoals inclusie en AI- en digivaardigheden.

			○ De Universiteit van Tilburg onderzocht de impact van digitalisering op het cognitief functioneren en mentaal welzijn van mensen.
Bouchallikh Kathmann Koekkoek	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 73	verzoekt de regering een verbod in te stellen op het gebruik van etniciteit en gerelateerde gegevens als indicator in risicomodellen voor wetshandhaving	Ontraden, • Wij zijn het met elkaar eens: discriminerende risicoprofielen zijn altijd onacceptabel. • Het is belangrijk om te benadrukken dat discriminatie altijd verboden is. Ook discriminerend gebruik van etniciteit is nu al verboden. • Het college voor de rechten van de mens heeft een mensenrechtelijk toetsingskader opgesteld. Daaruit blijkt dat het verbod op het gebruik van etniciteit in feite de norm is, tenzij er in een concreet geval zwaarwegende redenen zijn waardoor het gebruik toch noodzakelijk is. • Een absoluut verbod op het gebruik van etniciteit wordt nu door de Staatscommissie tegen discriminatie en racisme onderzocht. Die is ingesteld voor de komende jaren en zal mogelijk tussentijds rapporteren, ook over dit thema. • Tegelijkertijd wachten we niet alleen op de Staatscommissie; we zetten vol in op handhaving van het discriminatieverbod en worden er o.a. workshops aangeboden over etnisch profileren (n.a.v. het kader van het College voor de rechten van de mens). • We komen opnieuw te spreken over een verbod als het rapport van de Staatscommissie is opgeleverd. De indieners worden dan ook gevraagd om dat moment af te wachten.
Bouchallikh Van Ginneken Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 74	verzoekt de regering, in ieder geval bij invoering van een digitaks, de middelen van de Autoriteit Persoonsgegevens aanzienlijk te verhogen	Ontraden, • De plannen voor een Europese Digitaks zijn stopgezet, gezien de ontwikkelingen in de herziening van het internationale belasting systeem. • Onderdeel van dat akkoord is dat landen geen eigen digitale belastingen invoeren en de Europese Unie ook niet. • Medio 2023 wordt daar de balans over opgemaakt. Mocht deze taks er wel komen moeten wordt in Europees verband een breed gesprek voeren over de besteding van deze middelen. Op dat moment kan hier opnieuw naar gekeken worden.
Bouchallikh Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 75	verzoekt de regering de komende Provinciale Statenverkiezingen grondig te laten monitoren en evalueren op het gebied van online beïnvloeding, waaronder desinformatie, microtargeting en	Oordeel Kamer, • De organisatie van vrije en eerlijke verkiezingen valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van BZK. • De veiligheidsdiensten zijn alert op eventuele signalen van inmenging en indien dat aan de orde is zal de Tweede Kamer daarover

		buitenlandse inmenging, en de resultaten van deze evaluatie te delen met de Kamer	geïnformeerd worden via de geëigende kanalen. Mocht dat aan de orde zijn, dan zal de minister van BZK daar ook in de standaard evaluatie van de verkiezingen aandacht aan geven. • Daarnaast wordt gewezen op maatschappelijke initiatieven die er zijn voor de monitoring van politieke advertenties, bijvoorbeeld via de openbare bibliotheken van online platformen.
Ceder Bontenbal	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 76	verzoekt de regering mediawijsheid voor opvoeders expliciet onderdeel te maken van de werkagenda en daartoe in de uitwerking van de plannen onder het Programma Digitale Samenleving met voorstellen te komen	Oordeel Kamer, • Opvoeders moeten goed op de hoogte en bewust zijn van de kansen en risico's van digitale technologie. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de plannen van de Werkagenda Digitale Samenleving. • Het netwerk Mediawijsheid besteedt al veel aandacht aan opvoeders en kinderen. In samenwerking met OCW, het netwerk Mediawijsheid, de Alliantie Digitaal Samenleven en de bibliotheken kijken we hoe we hier extra inzet op kunnen plegen. • Aankomend jaar beginnen we ook een monitor op digitale vaardigheden waarvan kritische digitale vaardigheden en mediawijsheid een onderdeel zijn.
Ceder	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 77	verzoekt de regering in kaart te brengen welke applicaties en socialemediaplatformen van landen met een offensief cyberprogramma een dreiging vormen of kunnen vormen voor de nationale veiligheid, hoe dergelijke bedrijven nationaal dan wel Europees de toegang tot de markt kan worden ontzegd, en indien het huidige instrumentarium niet toereikend is, dit te ontwikkelen	Ontraden, • Het eerste deel van de motie vraagt om in kaart te brengen welke applicaties en sociale mediaplatforms van landen met een offensief cyberprogramma een risico vormen voor grootschalige gegevensverzameling. De AVG is in het leven geroepen om gegevens te beschermen. Het is aan de onafhankelijke toezichthouder om onderzoek te doen. De AP heeft een breed palet aan bevoegdheden en kan wanneer zij dat nodig acht een tijdelijk of definitief verwerkingsverbod opleggen of gelasten de gegevensstromen naar een ontvanger in een derde land op te schorten. • Zoals gezegd komt het Kabinet met een visie op internationale gegevensstromen, waarin dit vraagstuk wordt meegenomen. In deze visie wordt ingegaan op het effect van de grensoverschrijdende verwerking van persoonsgegevens, immers persoonsgegevens zijn soms juist verdeeld over verschillende landen, ook buiten de Europe Unie. • Het kabinet heeft aandacht voor risico's voor de nationale veiligheid die uitgaan van statelijke actoren, en beziet de dreiging, de te beschermen Nederlandse belangen en de mate van weerbaarheid daartegen in samenhang. Met bovenstaande verordening, het toezicht daarop en de visie op internationale gegevensstromen die in ontwikkeling is wordt daarom een nader onderzoek op dit moment niet opportuun geacht.

Ceder Dekker- Abdulaziz	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 78	verzoekt de regering te komen met een wettelijke borging van de Code voor Kinderrechten en ook in bredere zin te komen met een volledige uitwerking en uitvoering van de code	Oordeel Kamer, • Mits de motie zo kan worden begrepen dat zal worden verkend hoe de Code Kinderrechten Online of een vergelijkbaar instrument als de Age Appropriate Design Code juridisch verankerd kan worden krijgt het Oordeel Kamer. • Het jaarlijks in kaart brengen van risico´s van een online product of dienst voor de rechten van kinderen wordt voor zeer grote online platforms al via de DSA verplicht. Zie artikel 34, eerste lid, onder d, DSA. Deze en andere verplichtingen voor zeer grote online platformen gaan waarschijnlijk rond de zomer van 2023 gelden. • De Code Kinderrechten Online bestaat uit 10 beginselen om een online product of dienst zo te ontwerpen dat belangen en rechten van kinderen geborgd zijn. • De toepassing van de Code Kinderrechten Online is momenteel niet verplicht, het voldoen aan onderliggende wetgeving wel. • BZK kijkt momenteel of de Code Kinderrechten Online of een vergelijkbaar instrument – zoals de Age Appropriate Design Code die momenteel door de Europese Commissie ontwikkeld wordt – in Europese wetgeving verankerd kan worden.
Koekkoek Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 79	verzoekt de regering om te onderzoeken hoe zij de steun van BZK en OCW aan het initiatief PublicSpaces uit kan breiden tot deelname van alle departementen aan de PublicSpaces-coalitie; verzoekt de regering om samen met gelijkgestemde Europese lidstaten een coalitie te vormen om de ontwikkeling van een digitaal publiek sociaal medium te accelereren	Oordeel Kamer, • Public Spaces wordt reeds gefinancierd. • BZK en OCW geven beiden een financiële bijdrage aan de stichting Public Spaces voor het organiseren van de conferentie en het samenbrengen van partijen. • Het voorstel om alle departementen uit te nodigen om hieraan deel te nemen wordt gesteund. • Daarnaast is het belangrijk om met gelijkgestemde EU-lidstaten gezamenlijk op te trekken. • Het op publieke waarden gebaseerde sociale netwerk Pubhubs is een mooi voorbeeld van wat we als Nederland in de EU kunnen inbrengen.
Koekkoek Kathmann	Kamerstuk 36 200 VII, nr. 80	verzoekt het kabinet om in gesprek te gaan met de Autoriteit Persoonsgegevens en regeringen van andere EU-lidstaten om de samenwerking op het gebied van strategische zaken met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in Europees verband te stimuleren	Ontraden, • Het is niet aan het kabinet om de toezichthouder op te roepen om samenwerking te stimuleren. In de Algemene Verordening Gegevensbescherming is hiervoor een systematiek afgesproken, waarbij de onafhankelijk toezichthouder gaat over de eigen inzet en prioriteiten. • Daarbij is er – zoals ook in het dictum wordt benoemd - reeds sprake van Europese samenwerking op dit vlak, namelijk in de European Data Protection Board. Daar wordt (op strategisch niveau) gesproken over landsoverschrijdende casuïstiek.

			• De minister voor Rechtsbescherming is desalniettemin in reactie op de motie bereid om in aanloop naar de tweede evaluatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming met de Europese Commissie in gesprek te gaan over de samenwerkingssystematiek tussen toezichthouders. • Volgend jaar bestaat de Algemene Verordening Gegevensbescherming vijf jaar en dat is een goed moment om hier aandacht voor te vragen.